

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2024

Růžička Jan

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostního managementu

Katedra krizového řízení

**Odborná způsobilost příslušníků
Hasičského záchranného sboru České
republiky**

Bakalářská práce

**Professional competence of members of the Fire Rescue Service of the
Czech Republic**

Bachelor thesis

VEDOUCÍ PRÁCE

PRÁCE

Ing. Karel MALINOVSKÝ

AUTOR

Růžička Jan

PRAHA

2024

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje z nichž jsem čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Praze dne 10. 3. 2024

Jan RŮŽIČKA

ANOTACE

Tato bakalářská práce se zabývá odbornou způsobilostí příslušníka Hasičského záchranného sboru České republiky. Popisuje získávání odbornosti příslušníka zařazeného na služební místo dle právních norem a sbírek interních aktů generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky. Zaměřuje se na Hasičský záchranný sbor České republiky dle zákona č. 320/2015 Sb., Zákon o hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů, jako na jednotný bezpečnostní sbor, na jeho základní úkoly, postavení v bezpečnostním systému České republiky a v integrovaném záchranném systému a na jeho strukturu. V úvodní části jsou definovány základní pojmy dle právních předpisů integrovaného záchranného systému a Hasičského záchranného sboru České republiky. Dále popisuje odbornou způsobilost příslušníků dle zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, vzdělávání u vybraných profesí a popisuje předpoklady pro výkon služby. Ve druhé části je práce zaměřena na podrobný popis vybraných profesí a na rozhovor s lektorem Školního a výcvikového zařízení Hasičského záchranného sboru Česko republiky ve Zbirohu s panem kapitánem Stanislavem Hoškem. V závěru práce budou představeny návrhy a doporučení pro zlepšení systému vzdělávání.

KLÍČOVÁ SLOVA

Hasičský záchranný sbor, krizové řízení, integrovaný záchranný systém, odborná způsobilost, požární ochrana, velitel zásahu.

ANNOTATION

This bachelor's thesis deals with the professional competence of member of the Fire Rescue Service of the Czech Republic. It describes the acquisition of the expertise by the member assigner to a service position according to legal legislation and collections of internal acts of the General Directorate of the Fire Rescue Service of the Czech Republic. It focuses on the Fire Rescue Service of the Czech Republic according to Act No. 320/2015 Coll., the Act on the Fire Rescue Service of the Czech Republic and then on the amendment of certain

laws, as a unified security force, on its basic tasks, position in the security system of the Czech Republic and in the integrated rescue system, and on its structure. The introductory part defines basic concepts according to the legal regulations of the integrated rescue system and the Fire Rescue Service of the Czech Republic. It further describes the professional competence of members according to Act No. 133/1985 Coll., on Fire Protection, education in selected professions, and the prerequisites for performing the service. In the second part, the work focuses on a detailed description of selected professions and an interview with lecturer from the School and Training Facility of the Fire Rescue Service of the Czech Republic in Zbiroh with Captain Stanislav Hošek. In conclusion, the thesis will present suggestions and recommendations for improving the education system.

KEYWORDS

Fire rescue service, crisis management, integrated rescue system, competence, fire protection, response commander.

Obsah

ÚVOD	7
Základní pojmy	8
1.1. Legislativa krizového řízení	8
1.2. Krizová situace	8
1.3. Mimořádná událost	9
1.4. Krizové stavy	11
1.5. Integrovaný záchranný systém	12
1.6. Velitel zásahu	17
1.7. Koordinace velení na taktické, operační a strategické úrovni	18
2. Hasičský záchranný sbor České republiky	23
2.1. Struktura Hasičského záchranného sboru České republiky	25
2.2. Bezpečnostní systém České republiky	31
2.3. Úkoly a činnosti	33
3. Školní zařízení	35
4. Odborná způsobilost příslušníků	36
4.1. Předpoklady pro výkon povolání	36
4.2. Fyzická způsobilost	37
4.3. Zdravotní způsobilost	37
4.4. Psychodiagnostické vyšetření	38
5. Podrobný popis vzdělávání u vybraných specializací	39
5.1. Strojní služba	40
5.2. Technická služba	42
5.3. Spojová služba	44
5.4. Chemická služba	44
6. Rozhovor	47

6.1 Návrhy a doporučení	50
ZÁVĚR	51
LITERATURA	53

ÚVOD

Tématem mé bakalářské práce je odborná způsobilost příslušníků Hasičského záchranného sboru České republiky. Toto téma jsem si vybral na základě svých profesních zkušeností jako příslušník Hasičského záchranného sboru Hlavního města Prahy. Mimořádné události ohrožující lidské životy, lidské zdraví a majetek, jsou předmětem práce příslušníků Hasičského záchranného sboru České republiky. Globalizace a s tím spojená lidská migrace způsobují rozvoj měst, městských částí, ale také i dopravní infrastruktury jako dálnic

a železnic. Není proto divu, že míra četnosti mimořádných událostí se každým rokem zvyšuje. Nasazení těchto příslušníků vyžaduje míru profesionality na vysoké úrovni připravenosti čelit těmto mimořádným událostem. Každý příslušník získává řadu let mnoho zkušeností, které vyplynou z reálných zásahů a ty dále prohlubuje svou odbornou přípravou, kterou vykonává na svém služebním pracovišti. Hasiči v době vyhlášení poplachu v místě své dislokace mají základní informace o mimořádné události, na kterou jsou vysláni, ale nikdy přesně neví, jak to opravdu na místě mimořádné události vypadá a co je tam čeká. Hasičský záchranný sbor za dobu své existence, jak jej známe z minulosti, se výrazně změnil a rozšířil svoji působnost. Například svojí účastí v zahraničních misích při hašení lesních požárů a při zemětřeseních.

Současní hasiči z povolání jsou příslušníci Hasičského záchranného sboru České republiky, kteří poskytují předlékařskou první pomoc zraněným osobám a podílejí se na prevenci a ochraně obyvatelstva. Používají vyspělou moderní techniku, věcné ochranné prostředky jako jsou zásahové přilby, rukavice a třívrstvý zásahový oděv. Disponují moderními cisternami, automobilovými žebříky, chemickými kontejnery, vyprošťovacími automobily a automobilovými jeřáby. Současná výjezdová práce hasiče je velice různorodá. Patří mezi ní hašení požárů, dopravní nehody, záchrana osob z uzavřených prostor, záchrana z výšky a hloubky, spolupráce s ostatními složkami integrovaného záchranného systému. Bez nadsázky lze říci, že hasiče zavoláme na pomoc vždy, když se dostaneme do nesnází.

Základní pojmy

1.1. Legislativa krizového řízení

Krizovým řízením se rozumí souhrn řídicích činností orgánů krizového řízení zaměřených na analýzu a vyhodnocení bezpečnostních rizik a plánování, organizování, realizaci a kontrolu činností prováděných v souvislosti s přípravou na krizové situace a jejich řešením nebo ochranou kritické infrastruktury.

Orgány krizového řízení jsou orgány, které mají povinnosti při přípravě na řešení a při řešení krizových situací a jsou uvedeny v zákoně č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a jsou to:

Na ústřední úrovni

- Vláda České republiky
- Ministerstva a jiné ústřední správní úřady
- Česká národní banka

Na úrovni územních samosprávných celků

- Hejtman kraje
- Krajský úřad
- Hasičský záchranný sbor kraje
- Starosta obce
- Obecní úřad
- Policie České republiky (krajské ředitelství)¹

1.2. Krizová situace

Obecné vymezení pojmu:

- Krizová situace je nepředvídatelný nebo obtížně předvídatelný průběh skutečností po narušení rovnovážných stavů přírodních, technologických, ekologických, ekonomických, sociálních

¹ Tarčáni Ondřej a kolektiv, Teorie a praxe krizového řízení 1.,2., doplněné a upravené vydání, Praha 2015: Policejní akademie České republiky v Praze.

a společenských systémů v důsledku, kterého dochází k ohrožení životů, zdraví, nebo majetku občanů, životního prostředí, veřejného pořádku, vnitřní nebo vnější bezpečnosti státu a na řešení těchto problémů nestačí běžné kompetence a běžné disponibilní zdroje.

Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení:

- Krizová situace je mimořádnou událostí podle zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, narušení kritické infrastruktury, nebo jiné nebezpečí, při nichž je vyhlášen stav nebezpečí, nouzový stav nebo stav ohrožení státu.

Odlišnost „krizové situace“ a „mimořádné události“

Podle ustanovení § 2 písm. b) zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, se pro účely tohoto zákona rozumí „mimořádnou událostí škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činnostmi člověka, přírodními vlivy a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a **vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací**“.

Naproti tomu se podle ustanovení § 2 písm. b) zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění zákona č. 320/2002 Sb., pro účely tohoto zákona rozumí „krizovou situací mimořádná událost podle zákona o integrovaném záchranném systému, narušení kritické infrastruktury nebo jiné nebezpečí, při nichž je vyhlášen stav nebezpečí nebo nouzový stav nebo stav ohrožení státu“².

1.3. Mimořádná událost

Mimořádná událost je v nejobecnějším slova smyslu abnormální děj nebo jev, který je většinou výslednicí jiných menších (dílčích) událostí v systému. Je spojena s neobyčejným a většinou neočekávaným zvratem v podmínkách fungování sledovaného systému, a to jak v kvalitě tak i v kvantitě probíhajícího procesu v tomto systému.

² Tarčáni Ondřej a kolektiv, Teorie a praxe krizového řízení 1.,2., doplněné a upravené vydání, Praha 2015: Policejní akademie České republiky v Praze.

Odlíšnost pojmů „mimořádná situace“ a „mimořádná událost“

Jakákoli situace se od události liší délkou svého trvání. Situace je vždy delší než událost.

Proto i mimořádná situace záporná má delší dobu trvání než mimořádná událost záporná a je vlastně následujícím obdobím v životě systému, kdy se systém nachází v provizorním stavu a napravuje škody, ztráty a újmy vzniklé dopadem mimořádné události záporné. Při ní je snahou nejen zajistit prosté zachování existence a obnovu systému do původního stavu, ale je i příležitostí k obnově systému na vyšší kvalitní úrovni.

Mimořádná událost podle zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činnostmi člověka, přírodními vlivy a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací.

Mimořádné události lze dělit do dvou základních skupin a to naturogenní a antropogenní tedy způsobené přírodou a způsobené činnostmi člověka.

Naturogenní události lze dále dělit na biotické a abiotické. Mezi biotické události řadíme epidemie, epifytie a epizootie.

Antropogenní události lze dále dělit na agrogenní, sociogenní externí/interní.³

Rozdělení mimořádných událostí je přehledně uvedeno konkrétně v tabulce č. 1.

³ Tarčáni Ondřej a kolektiv, Teorie a praxe krizového řízení 1.,2., doplněné a upravené vydání, Praha 2015: Policejní akademie České republiky v Praze.

Mimořádná událost	Základní dělení	Kategorie	Příklady
	Naturogenní (přírodní)	Abiotické	Dlouhotrvající sucha
			Sesuvy půdy
			Záplavy, povodně
		Biotické	Onemocnění většího počtu osob
			Onemocnění většího počtu zvířat
	Antropogenní (činnost člověka)	Technogenní	Požáry a výbuchy
			Havárie
			Velké dopravní nehody
		Sociogenní interní	Terorismus, sabotáže, záškodnictví
Občanské nepokoje			
Sociogenní externí		Chemické zbraně, nukleární zbraně	
Agrogenní		Degradace půdy	
		Znečištění vodních zdrojů	
		Narušení původní ekologické rovnováhy krajiny	

Tabulka č. 1 - přehled typů mimořádných událostí

Zdroj: vlastní

1.4. Krizové stavy

Krizovou situací mimořádná událost podle zákona o integrovaném záchranném systému, narušení kritické infrastruktury nebo jiné nebezpečí, při nichž je vyhlášen stav nebezpečí, nouzový stav nebo stav ohrožení státu („dále jen krizový stav“).⁴

Příklady, kdy byl v České republice vyhlášen nouzový stav:

- V roce 2002 – Povodně – několik krajů.
- V roce 2007 - Orkán Kyrill – několik krajů.
- V roce 2021 - Epidemie Koronavirus SARS-CoV-2 – celý stát.
- V roce 2022 - Migrační vlna velkého rozsahu – celý stát.

⁴ § 2 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení

Příklady, kdy byl v České republice vyhlášen stav nebezpečí:

- V roce 2004 – Sesuv skalního masivu - Jihomoravský kraj.
- V roce 2005 – Porucha vodního díla - kraj Vysočina.
- V roce 2016 – Nelegální sklad nebezpečných látek – Jihomoravský kraj.
- V roce 2017 – Africký mor prasat – Zlínský kraj.

Přehled všech krizových stavů je přehledně zobrazen v tabulce číslo 2.

Krizový stav	Zákon	Kdo vyhláší	Území	Na dobu
Válečný stav	Ústavní zákon č. 1/1993 Sb. Ústava České republiky Ústavní zákon č. 110/1998 Sb.	Parlament ČR	Celý stát	Není omezeno
Stav ohrožení státu	Ústavní zákon č. 110/1998 Sb.	Parlament ČR na návrh vlády	Celý stát	Není omezeno
Nouzový stav	Ústavní zákon č. 110/1998 Sb.	Vláda ČR	Celý stát nebo omezené území státu	30 dnů (déle se souhlasem poslanecké sněmovny)
Stav nebezpečí	Zákon č. 240/2000 Sb. Krizový zákon	Hejtman	Celý kraj nebo část kraje	30 dnů (déle se souhlasem vlády)

Tabulka číslo 2. - přehled krizových stavů

Zdroj: vlastní

1.5. Integrovaný záchranný systém

Integrovaný záchranný systém je efektivní systém vazeb, pravidel, spolupráce a koordinace záchranných bezpečnostních složek, orgánů státní správy a samosprávy, fyzických a právnických osob při společném provádění záchranných a likvidačních prací a přípravě na mimořádné události.

V oblasti integrovaného záchranného systému se uplatňuje řada základních povinností státu v oblasti ochrany životů, zdraví a majetkových hodnot, vnitřního pořádku a bezpečnosti, které jsou obsaženy:

- v Ústavním zákoně č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky
- v Listině základních práv a svobod
- v Ústavním zákoně č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky například „Zajištění svrchovanosti a územní celistvosti České republiky, ochrana jeho demokratických základů a ochrana životů, zdraví a majetkových hodnot je základní povinností státu“

Z ústavního zákona č. 110/1998 Sb., čl. 3 vyplývá odpovědnost různých subjektů za zajišťování bezpečnosti na území České republiky. Ta je v případě mimořádných událostí dána zejména záchranným sborům a havarijním službám s tím, že se na řešení mimořádné události budou podílet státní orgány, orgány územní samosprávy, právnické a fyzické osoby podle příslušného zákona.⁵

§ 1 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů vymezuje integrovaný záchranný systém, stanoví složky integrovaného záchranného systému a jejich působnost, pokud tak nestanoví zvláštní právní předpis, působnost a pravomoc státních orgánů a orgánů územních samosprávních celků, práva a povinnosti právnických a fyzických osob při přípravě na mimořádné události a při záchranných a likvidačních pracích a při ochraně obyvatelstva před a po dobu vyhlášení stavu nebezpečí, nouzového stavu, stavu ohrožení státu a válečného stavu (dále jen „krizové stavy“).

§ 2 písmeno a): „integrovaným záchranným systémem koordinovaný postup jeho složek při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací“.

Použití integrovaného záchranného systému definovat takto: příprava na vznik mimořádné události, při provádění současně záchranných a likvidačních

⁵ Tarčáni Ondřej a kolektiv, Teorie a praxe krizového řízení 1.,2., doplněné a upravené vydání, Praha 2015: Policejní akademie České republiky v Praze

prací na místě zásahu, to znamená práce dvou nebo více složek integrovaného záchranného systému uvedeno v § 3.

Základní složky integrovaného záchranného systému:

- Hasičský záchranný sbor České republiky
- Jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany
- Poskytovatelé zdravotnické záchranné služby
- Policie České republiky

Základní složky integrovaného záchranného systému zajišťují nepřetržitou pohotovost pro příjem ohlášení vzniku mimořádné události, její vyhodnocení a neodkladný zásah v místě mimořádné události, a proto rozmísťují své síly a prostředky po celém území České republiky. Složky integrovaného záchranného systému jsou během zásahu povinni řídit se rozkazy velitele zásahu.

Jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany dle zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně se dělí dle svého zřizovatele a své působnosti. Jedná se o jednotku hasičského záchranného sboru kraje jejímž zřizovatelem je stát. Zaměstnanci této jednotky jsou příslušníci hasičského záchranného sboru České republiky ve služebním poměru a vykonávají činnost v této jednotce jako své povolání. Dalším typem jednotky je jednotka hasičského záchranného sboru podniku jejímž zřizovatelem je právnická nebo podnikající fyzická osoba. Příkladem je jednotka hasičského záchranného sboru Letiště Praha, a. s. Zaměstnanci této jednotky vykonávají činnost v této jednotce jako své povolání.

Obec zřizuje a spravuje jednotky sborů dobrovolných hasičů obce. Velitele této jednotky jmenuje a odvolává starosta obce. Jednotky sboru dobrovolných hasičů se dále dějí na kategorie JPO III obce s územní působností, JPO II a JPO V obce s místní působností. Místní působnost znamená, že daná jednotka tohoto typu může zasahovat pouze v místě svého zřizovatele. Zvláštní jednotkou

je vojenská hasičská jednotka, které se zřizují ve vojenských objektech, vojenských útvech a vojenských zařízeních. Jejich zřizovatel je Ministerstvo obrany.

Rozdělení jednotek požární ochrany dle svého zřizovatele a své působnosti v tabulce číslo 3.

Kategorie	JPO I	JPO II	JPO III	JPO IV	JPO V	JPO VI
Doba výjezdu (min)	2	5	10	2	10	10
Působnost	Územní	Územní	Územní	Místní	Místní	Místní
Druh jednotky	HZS kraje	SDH obce	SDH obce	HZS podniku	SDH obce	SDH podniku

Tabulka číslo 3. – rozdělení jednotek požární ochrany

Zdroj: <https://www.hzscr.cz>

Poskytovatel zdravotnické záchranné služby podle zákona č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě je příspěvková organizace zřízená krajem, která má oprávnění poskytování zdravotnické a záchranné služby podle zákona. Poskytovatel zdravotnické záchranné služby je povinen poskytovat zdravotnickou záchrannou službu nepřetržitě viz § 3.⁶

Policie České republiky dle zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky je jednotný ozbrojený bezpečnostní sbor, který slouží veřejnosti. Jejím úkolem je chránit bezpečnost osob, majetku, veřejného pořádku a předcházet trestné činnosti a plnit úkoly dle trestního řádu. V čele Policie stojí policejní prezident. Příslušníci policie jsou příslušníci bezpečnostního sboru dle zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů stejně jako je tomu u příslušníků hasičského záchranného sboru České republiky. Oba dva tyto bezpečnostní sbory jsou podřízeny Ministerstvu vnitra.⁷

⁶ Zákon č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě

⁷ Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

Ostatní složky integrovaného záchranného systému jsou podle § 4 odst.2 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném systému a o změně některých zákonů:

Ostatními složkami integrovaného záchranného systému jsou vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil, ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory, ostatní záchranné sbory, orgány ochrany veřejného zdraví, havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby, zařízení civilní ochrany, neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím. Ostatní složky integrovaného záchranného systému poskytují při záchranných a likvidačních pracích plánovanou pomoc na vyžádání.⁸

Ozbrojené síly podle zákona č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky dělíme na Armádu České republiky, Vojenskou kancelář prezidenta republiky a Hradní stráž. Základním úkolem ozbrojených sil je připravovat se k obraně České republiky a bránit ji proti vnějšímu napadení. Pro potřeby integrovaného záchranného systému lze využít ozbrojené síly České republiky zejména k řešení následků živelných pohrom, například povodní. Mezi ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory řadíme obecní a městskou policii. Její působnost je dána zákonem č. 553/1991 Sb., o obecní policii.

Báňská záchranná služba se svou působností dle vyhlášky č. 447/2001 Sb., o báňské záchranné službě provádí záchranu lidských životů a majetku při haváriích včetně poskytování první pomoci v podzemí. Dále vykonává úkoly v nedýchatelném nebo škodlivém prostředí.

Hasičský záchranný sbor České republiky jako základní složka integrovaného záchranného systému by se neobešla bez Českého červeného kříže jako dobrovolné humanitární společnosti zaměřené zejména na evakuaci, nouzové stravování či nouzové ubytování.

⁸ § 4 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů

1.6. Velitel zásahu

Úkol velitele na místě mimořádné události je koordinace záchranných a likvidačních prací a současně řízení složek integrovaného záchranného systému. Nejčastěji je na místě mimořádné události ustanoven velitelem zásahu velitel jednotky požární ochrany nebo příslušný funkcionář hasičského záchranného sboru s právem přednosti velení, pokud zvláštní právní předpis nestanoví jinak. (§ 19 odst. 1).

Pokud nedojde k ustanovení velitele zásahu podle odstavce 1, velitelem zásahu se stává vedoucí zasahujících sil a prostředků složky IZS, která v místě zásahu provádí převažující činnost. Mimo koordinaci velitelem zásahu na místě události má velitel zásahu další pravomoci.

Pravomoci velitele zásahu:

- Požádat o osobní pomoc fyzickou osobu.
- Požádat o věcnou pomoc.
- Vstoupit na nemovitosti k provedení opatření nutných ke zdolávání požárů.
- Zakázat vstup osob na místo události.
- Rozdělit jednotku.
- Určit vedoucí skupin.
- Ukončit nasazení jednotek.

Úkoly velitele zásahu:

- Řídí průzkum a vyhodnocuje situaci.
- Kontroluje a vyhodnocuje účinnost zásahu a plnění svých rozkazů a pokynů.
- Rozhoduje o zahájení a ukončení činností k záchraně osob, zvířat a majetku.
- Organizuje spojení v místě zásahu.
- V případě potřeby zřídí štáb velitele zásahu, označí velitelské stanoviště.
- Přiděluje do úseků a sektorů síly a prostředky.

- Organizuje poskytování informací o zásahu sdělovacím prostředkům a veřejnosti.
- Vyhodnocuje zásah a zpracovává zprávu o zásahu.

1.7. Koordinace velení na taktické, operační a strategické úrovni

Vyhláška č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému definuje v § 1 odst. 2 koordinace složek spočívá v zajišťování následujících činností:

- Vyhodnocení druhu a rozsahu mimořádné události a jí vyvolaných ohrožení za využití výsledků souběžného organizovaného průzkumu
- Uzavření místa zásahu a omezení vstupu osob do místa zásahu, jejichž přítomnost zde není potřebná
- Záchrana bezprostředně ohrožených osob, zvířat nebo majetku, popřípadě jejich evakuace
- Poskytnutí neodkladné zdravotnické péče zraněným osobám

Jednotlivé úrovně koordinace složek při společném zásahu

- a) Velitelem zásahu na taktické úrovni.
- b) Operačním a informačním střediskem integrovaného záchranného systému na operační úrovni.
- c) Starostou obce s rozšířenou působností, hejtmanem kraje a v Praze primátorem hlavního města Prahy nebo Ministerstvem vnitra na strategické úrovni.⁹

Koordinace velitelem zásahu

- 1) Koordinaci složek při společném zásahu v místě zásahu provádí velitel zásahu sám nebo prostřednictvím jím zřízených výkonných orgánů, kterými jsou štáb velitele zásahu, velitelé sektorů a velitelé úseků.

⁹ § 2 vyhlášky č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému

2) Není-li v místě zásahu zástupce orgánu, jemuž s ohledem na druh mimořádné události přísluší řízení záchranných a likvidačních prací (dále jen „odpovědný orgán“) podle zvláštních právních předpisů, zajistí jeho vyrozumění územně příslušné operační informační středisko integrovaného záchranného systému (dále jen „operační a informační středisko“). Velitel jednotek požární ochrany řídí záchranné a likvidační práce v místě zásahu do příchodu odpovědného orgánu.

3) Velitel zásahu

- a) Organizuje záchranné a likvidační práce s ohledem na zásady koordinace složek podle §1 a po konzultaci s vedoucími složek stanoví celkový postup provedení záchranných a likvidačních prací; při tom vychází z typové činnosti složek při společném zásahu (§18),
- b) Zajišťuje součinnost mezi jednotlivými vedoucími složek, včetně označení velitele zásahu, náčelníka a členy štábu velitele zásahu a složek,
- c) Ukládá příkazy vedoucím složek; síly a prostředky nadále podléhají vedoucím složek,
- d) Organizuje členění místa zásahu (§ 5),
- e) Stanovuje v místě zásahu svého nástupce pro případ předání funkce velitele zásahu,
- f) Organizuje spojení mezi místem zásahu a územně příslušným operačním a informačním střediskem při předávání informací (§ 6).¹⁰

Koordinace složek s operační úrovní

- 1) Za obsah, formu a aktuálnost informací odeslaných z místa zásahu na územně příslušné operační a informační středisko odpovídá velitel zásahu. Informace obsahují údaje o:
 - a) Situaci na místě zásahu,
 - b) Času zahájení a ukončení záchranných a likvidačních prací,

¹⁰ § 3 vyhlášky č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému

- c) Nasazených silách a prostředcích složek, jejich potřebě, popřípadě o potřebě jiné pomoci, údaje o činnostech složek, osobní a věcné pomoci poskytované v místě zásahu,
 - d) Vyhlášeném stupni poplachu v místě zásahu,
 - e) Změně v obsazení funkce velitele zásahu,
 - f) Stavů záchranných a likvidačních prací v místě zásahu,
 - g) Zásadní změně situace v místě zásahu včetně zranění nebo usmrcení osob nebo vzniku rozsáhlých škod,
 - h) Odjezdu složek z místa zásahu,
 - i) Významných informací poskytnutých veřejnosti.
- 2) V případě potřeby součinnosti více složek předává ostatní složka informace o vzniku mimořádné události územně příslušnému operačnímu a informačnímu středisku, u kterého je vedena v územně příslušném poplachovém plánu.¹¹

Koordinace složek na strategické úrovni

Koordinace složek na strategické úrovni se provádí za účelem:

- a) Zapojení sil a prostředků v působnosti ministerstva, ostatních ministerstev, jiných správních úřadů, hejtmanů a starostů obcí s rozšířenou působností v souladu s potřebami záchranných a likvidačních prací, jakož i ochrany obyvatelstva podle ústředního poplachového plánu a poplachového plánu kraje v souladu s vnějšími havarijními plány a havarijním plánem kraje, popřípadě s využitím zahraniční pomoci,
- b) Stanovení priorit záchranných a likvidačních prací při rozsáhlých mimořádných událostech, zejména mezi různými místy zásahu,

¹¹ § 6 vyhlášky č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému

- c) Zabezpečení materiálních a finančních podmínek pro činnost složek při provádění záchranných a likvidačních prací,
- d) Zajištění návaznosti záchranných a likvidačních prací s opatřeními pro krizové stavy.

Koordinace ministerstvem

- 1) Ministerstvo provádí ústřední koordinaci záchranných a likvidačních prací prostřednictvím Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky (dále jen „generální ředitelství“) podle § 7 odst. 3 zákona povoláním a nasazováním sil, prostředků a koordinaci pomoci poskytované postiženému území z jiných krajů, ostatními ministerstvy, jinými ústředními správními úřady a ze zahraničí.
- 2) Při ústřední koordinaci záchranných a likvidačních prací generální ředitelství
 - a) Zabezpečuje opatření ve prospěch záchranných a likvidačních prací z úrovně ministerstva, ostatních ministerstev a jiných ústředních správních úřadů,
 - b) Analyzuje a hodnotí situaci v postiženém území s využitím podkladů poskytovaných ostatními správními úřady a zpracovává návrhy na opatření,
 - c) Eviduje a sleduje účinnost nasazení sil a prostředků,
 - d) Organizuje ochranu obyvatelstva postiženého území,
 - e) Dokumentuje činnost a postup při provádění záchranných a likvidačních prací,
 - f) Zpracovává informace pro sdělovací prostředky.¹²

Koordinace hejtmanem

- 1) Hejtman koordinuje záchranné a likvidační práce podle § 7; vychází přitom z havarijních plánů a spolupracuje s hasičským záchranným sborem kraje.

¹² § 8 vyhlášky č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému

- 2) Krizový štáb kraje na krajské úrovni plní úkoly uvedené v § 8 odst.2 písm. b) až f) podle pokynů hejtmána, přičemž stálá pracovní skupina krizového štábu kraje využívá pracoviště zřízeného u hasičského záchranného sboru kraje. Dále udržuje prostřednictvím operačních a informačních středisek spojení s příslušnými krizovými štáby sousedících krajů, krizovými štáby obcí s rozšířenou působností v kraji a generálním ředitelstvím.¹³

Koordinace starostou obce s rozšířenou působností

- 1) Starosta obce s rozšířenou působností koordinuje záchranné a likvidační práce podle § 7; při tom vychází z havarijního plánu kraje nebo z vnějšího havarijního plánu a spolupracuje s hasičským záchranným sborem kraje.
- 2) Krizový štáb obce s rozšířenou působností ve správním obvodu obce s rozšířenou působností plní úkoly uvedené v § 8 odst.2 písm. b) až f) podle pokynů starosty obce s rozšířenou působností. Dále udržuje prostřednictvím operačních a informačních středisek spojení s místem nebo místy zásahu, příslušným krizovým štábem kraje, krizovými štáby sousedících obcí s rozšířenou působností zasažených mimořádnou událostí a s generálním ředitelstvím.¹⁴

Krizový štáb kraje nebo krizový štáb obce s rozšířenou působností (dále jen „krizový štáb“) svolává jeho zřizovatel zejména při krizových stavech nebo při vyhlášení zvláštního stupně poplachu územně příslušného poplachového plánu (dále jen „stupeň poplachu“).

Pokud nelze postupovat podle výše uvedeného odstavce, může dát podnět ke svolání krizového štábu řídící důstojník hasičského záchranného sboru kraje, který může současně svolat stálou pracovní skupinu krizového

¹³ § 9 vyhlášky č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému

¹⁴ §10 vyhlášky č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému

štábu; o jejím svolání neprodleně informuje zřizovatele krizového štábu a řídí činnost stálé pracovní skupiny krizového štábu do jeho rozhodnutí.¹⁵

2. Hasičský záchranný sbor České republiky

Hasičský záchranný sbor České republiky je jednotný bezpečnostní sbor, který vznikl 1. ledna 1995 ze sboru požární ochrany. Působnost sboru je definována v zákoně č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů. V čele hasičského záchranného sboru České republiky stojí generální ředitel pan Generálporučík Ing. Vladimír Vlček, Ph.D., MBA (od roku 2021). Zaměstnanci sboru jsou ve služebním poměru, který upravuje zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. Úkoly podle zákona č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky budou popsány v samostatné kapitole. Základním posláním jednotek požární ochrany je chránit životy a zdraví obyvatel, majetek před požáry a poskytovat účinnou pomoc při mimořádných událostech, které ohrožují život a zdraví obyvatel, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací. Mezi mimořádné události řešené jednotkami požární ochrany patří požáry, dopravní nehody, úniky nebezpečných látek, technické havárie, radiační havárie, ostatní mimořádné události a plané poplachy. Dle statické ročenky vydané Ministerstvem vnitra – generálním ředitelstvím Hasičského záchranného sboru České republiky za rok 2022 jednotky požární ochrany zasahovaly celkem u 151 619 mimořádných událostí, z toho bylo celkem 20 813 požárů, 21 708 nehod, 83 133 technických havárií, 10 653 planých poplachů, 7691 úniků nebezpečných látek a 8039 ostatních mimořádných událostí. Celkem bylo zachráněno a evakuováno 150 777 osob.

Dne 24. července 2022 vypukl v Národním parku České Švýcarsko největší lesní požár v historii České republiky. Celková plocha zasažená požárem byla přes 1100 ha s vnější hranicí místa zásahu 3600 ha. Ke zdolání požáru byly vyslány odřady z 13 krajů. Samotné odřady byly rozděleny na

¹⁵ § 11 vyhlášky č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému

segmenty hasící a čerpací pro vytvoření dálkové dopravy vody. Rozsah požáru a nepřístupnost terénu si vyžádalo použití letecké techniky k hašení a monitoringu situace. Požárem byly zničeny 3 domy a bylo evakuováno 532 osob. Během zásahu se u požáru vystřídalo cca 6300 hasičů a 400 kusů techniky.¹⁶

Pro likvidaci ohnisek v těžce přístupném terénu byla použita speciální letecká technika jako jsou hasící letouny Canadair a víceúčelové vrtulníky s „bambi vakem“ například vrtulník Sikorsky UH – 60 Black Hawk nebo vrtulníky Mil Mi – 8. V národním parku České Švýcarsko zasahovala dvojice hasících letounů Canadair z Itálie. Tyto letouny nabíraly hasební vodu z jezera Milada.

Letoun Canadair, vrtulník Sikorsky UH – 60 Black Hawk a vrtulník Mil Mi - 8 jsou zobrazeny na obrázku číslo 1, 2, 3, 4.

Obrázek č. 1 – Canadair

Obrázek č. 2 – Sikorsky UH – 60

Obrázek č. 3 – Mil Mi – 8

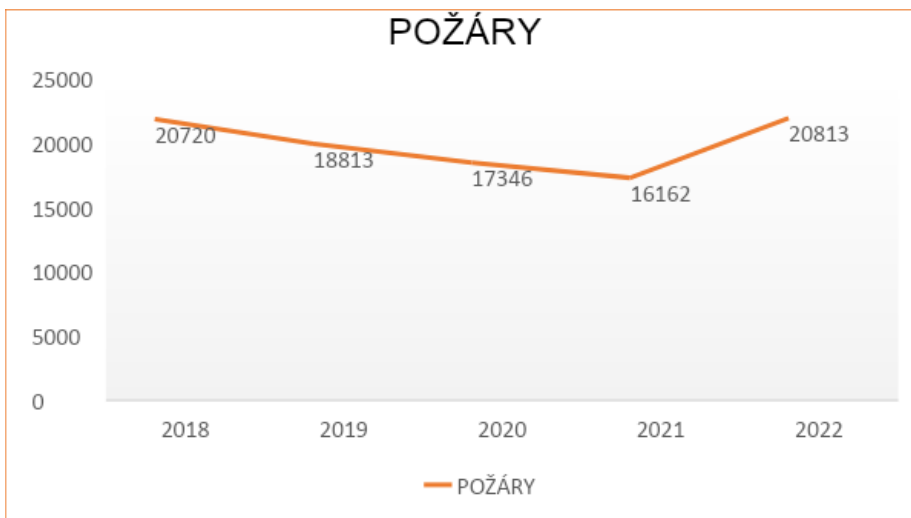

Obrázek č. 4 – Mil Mi – 8, Sikorsky

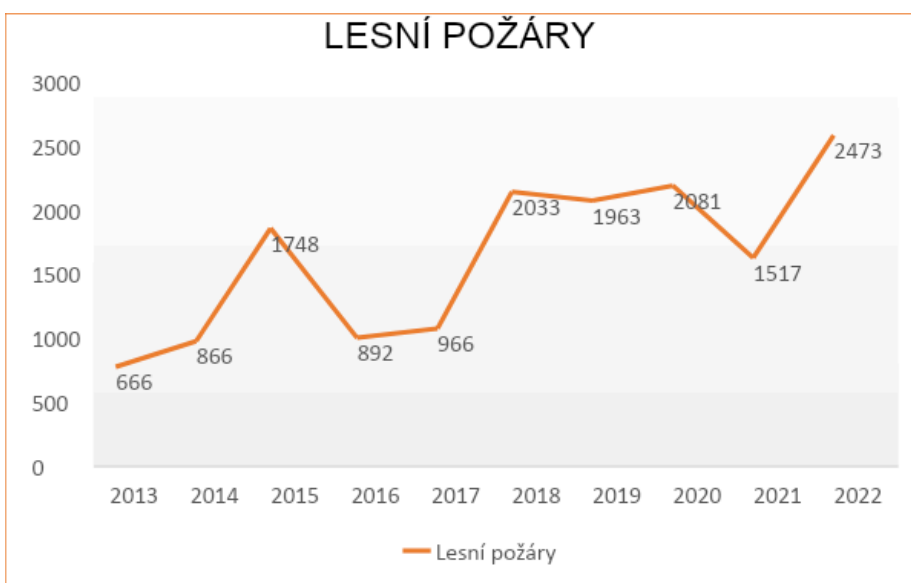
Zdroj obr. 1 – 4 : <https://www.pozary.cz>

¹⁶ Statistická ročenka Hasičského záchranného sboru České republiky 2022 – Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky [online]

Dle statistické ročenky hasičského záchranného sboru České republiky je celkový počet požárů a lesních požárů na území České republiky zobrazen v grafu číslo 1 a 2.

Graf č.1 – počet požárů mezi lety 2018 – 2022

Graf č. 2 – počet lesních požárů mezi lety 2013 – 2022

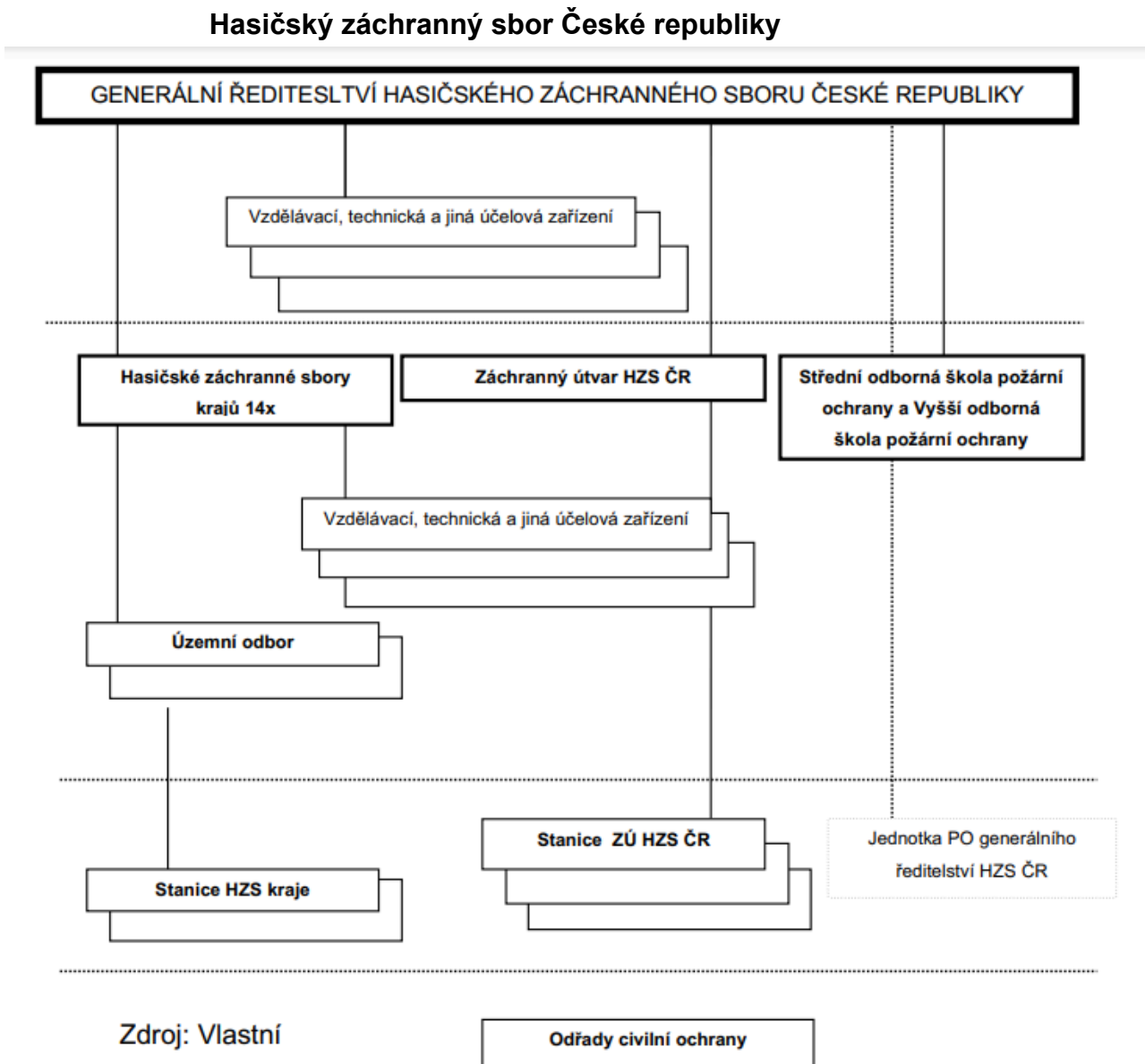
Zdroj grafu 1, 2: <https://www.hzscr.cz>

2.1. Struktura Hasičského záchranného sboru České republiky

a) generální ředitelství,

- b) hasičské záchranné sbory krajů,
- c) záchranný útvar,
- d) škola.

Schéma číslo. 1 – struktura hasičského záchranného sboru České republiky

Generální ředitelství

Generální ředitelství hasičského záchranného sboru České republiky je stálý orgán odpovědný za strategické řízení a koordinaci činností hasičských

záchranných sborů krajů a je součástí ministerstva Vnitra. Vykonává dohled nad činnostmi jednotlivých krajských sborů a poskytuje jim podporu v oblasti vzdělávání a školení. Plní úkoly na úseku požární ochrany, ochrany obyvatelstva, civilního nouzového plánování a integrovaného záchranného systému. V čele generálního ředitelství stojí generální ředitel hasičského záchranného sboru České republiky. Generální ředitelství hasičského záchranného sboru dále spolupracuje s ostatními složkami integrovaného záchranného systému a tím zaručuje efektivní reakci na řešení vzniklých mimořádných událostí. Díky svému postavení zaujímá klíčovou úlohu při ochraně životů, zdraví, majetku a životního prostředí. Jednotkou, která je přímo podřízena generálnímu ředitelství hasičského záchranného sboru České republiky je jednotka Hasičského útvaru ochrany Pražského hradu, který je předurčen pro ochranu Pražského hradu a přilehlého okolí. Útvar zabezpečuje primárně bezpečnost Pražského hradu, a i běžnou zásahovou činnost na území Hradčan, Dejvic a Malé strany.¹⁷

Hasičské záchranné sbory krajů

Hasičské záchranné sbory krajů jsou organizační jednotky v rámci integrovaného záchranného systému České republiky. Územní obvod hasičského záchranného sboru kraje je shodný s územním obvodem vyššího územního samosprávného celku, v němž má hasičský záchranný sbor kraje sídlo. Každý hasičský záchranný sbor kraje zřizuje mimo svého sídla operační a informační středisko integrovaného záchranného systému pro svou koordinaci řízení na operační úrovni. Každý kraj disponuje určitým počtem stanic a speciální technikou pro řešení mimořádných událostí. Hasičský záchranný sbor kraje vypracovává preventivní plány a opatření pro minimalizaci škod vzniklých mimořádnou událostí.¹⁸

¹⁷ § 6 zákona č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů

¹⁸ § 7 zákona č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů

Názvy, sídla hasičských záchranných sborů krajů a počty stanic jsou uvedeny v tabulce číslo 4. Jedná se o 14 krajských sborů včetně hlavního města Prahy. V jejich čele stojí krajští ředitelé hasičského záchranného sboru kraje.

Kraj	Sídlo	Stanice
Hasičský záchranný sbor hlavního města Prahy	Praha	10
Hasičský záchranný sbor středočeského kraje	Rakovník	33
Hasičský záchranný sbor Jihočeského kraje	České Budějovice	20
Hasičský záchranný sbor Plzeňského kraje	Plzeň	17
Hasičský záchranný sbor Karlovarského kraje	Karlovy Vary	8
Hasičský záchranný sbor Ústeckého kraje	Ústí nad Labem	22
Hasičský záchranný sbor Libereckého kraje	Liberec	10
Hasičský záchranný sbor Královéhradeckého kraje	Hradec Králové	14
Hasičský záchranný sbor Pardubického kraje	Pardubice	15
Hasičský záchranný sbor kraje Vysočina	Jihlava	21
Hasičský záchranný sbor Jihomoravského kraje	Brno	26
Hasičský záchranný sbor Olomouckého kraje	Olomouc	13
Hasičský záchranný sbor Moravskoslezského kraje	Ostrava	23
Hasičský záchranný sbor Zlínského kraje	Zlín	13

Tabulka č. 4 – hasičské záchranné sbory krajů, sídla a počet stanic

Zdroj: <https://www.hzscr.cz>

Záchranný útvar

Záchranný útvar Hasičského záchranného sboru České republiky je specializovaná jednotka, která je přímo podřízená a řízená zálohová jednotka generálního ředitelství s celorepublikovou působností. V čele útvaru stojí velitel. Záchranné útvary vznikly původně ze záchranných praporů armády České republiky 1. ledna 2009. Útvary jsou dislokované v Hlučíně, Zbirohu a v Jihlavě. Samotný útvar je rozdělen na čtyři samostatné záchranné roty a na oddělení přípravy a řízení jednotek. Stěžejní síly jsou dvě záchranné roty dislokované v Hlučíně (záchranná a speciální záchranná rota). Dále záchranná rota dislokovaná ve Zbirohu a v Jihlavě.¹⁹

Z hlediska práva přednostního velení se jednotka útvaru považuje za jednotku hasičského záchranného sboru bez místní působnosti. To znamená, pokud útvar zasahuje na místě události s jednotkou HZS kraje, má přednost

¹⁹ <https://www.hzscr.cz/clanek/pusobnost.aspx>

velení na místě zásahu jednotka s místní příslušností, v jejímž hasebním obvodu místo zásahu leží, pokud není rozhodnuto jinak. (§ 22 odst. 2. vyhlášky č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany.)

Doba odjezdu jednotky ze své dislokace je odlišná z několika důvodů.

Některé z důvodů mohou být:

- pokud dojde k výjezdu mimo pracovní dobu to je 90 minut.
- pokud dojde k výjezdu v pracovní době a jde o výjezd několika kusů techniky, která se nepřepravuje po vlastní ose to je 60 minut.
- pokud dojde k výjezdu v pracovní době a jde o výjezd jednotlivé techniky s osádkou.

Záchranný útvar Hasičského záchranného sboru České republiky díky svému zaměření a úkolům disponuje velmi speciální a různorodou technikou. Jedná se například o dvojici speciálních cisternových zodolněných stříkaček CZS 40 Titan na podvozku Tatra, velkokapacitní Tatra 815 – 7 Taurus, která disponuje nádrží na 21 tisíc litrů hasební vody a dalších speciálních vozidel na podvozku Tatra 815 – 7, které jsou zobrazeny na obrázcích číslo 5, 6, 7, 8.

Obrázek č. 5 - Tatra Titan

Obrázek č. 6 - VYA

Obrázek č. 7 - Tatra Taurus

Obrázek č. 8 – UDS

Zdroj obr. 5 – 8 : <https://www.pozary.cz>

Mezi hlavní úkoly záchranného útvaru Hasičského záchranného sboru České republiky patří záchranné práce, humanitární činnosti, školící a výcvikové činnosti a oblast odborné přípravy. Primární záchranné práce – vyhledávání a vyprošťování, zemní práce, potápění, demoliční práce, radiační a chemický průzkum, obnova postiženého území, nouzové zásobování pitnou vodou, vyprošťování uváznělé nebo havarované techniky, hašení požárů a dálková doprava vody při požárech.

Organizace záchranného útvaru hasičského záchranného sboru České republiky je zobrazena na schématu číslo 2.

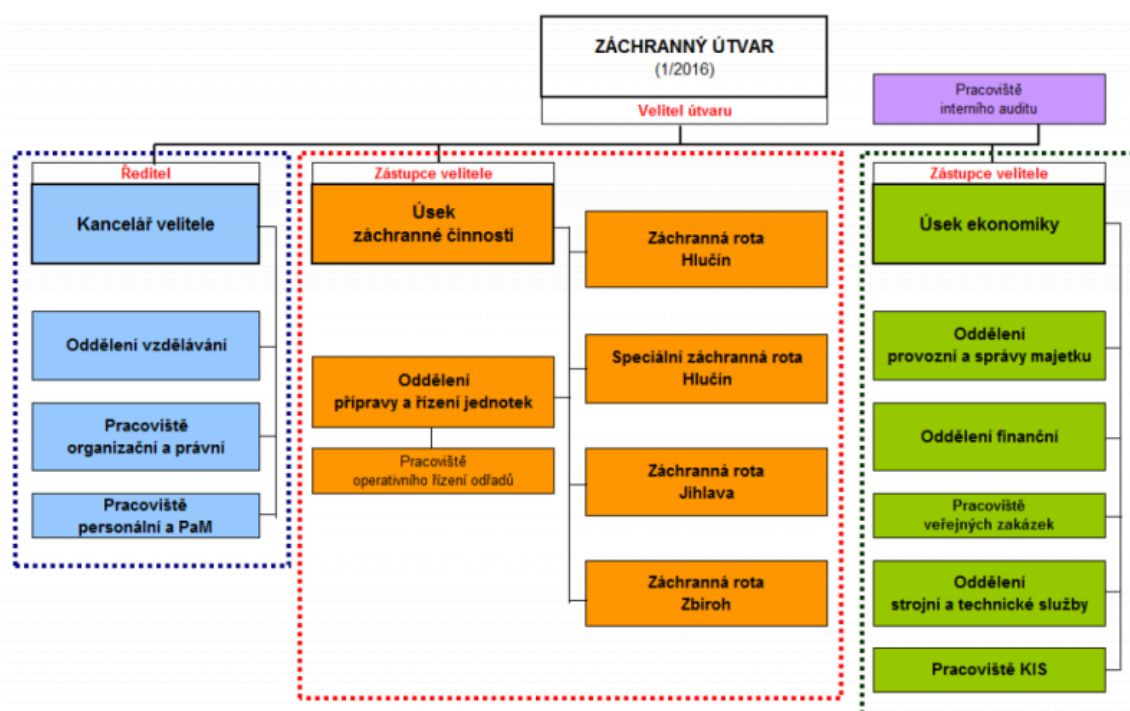

Schéma číslo 2 – struktura záchranného útvaru.

Zdroj: <https://www.hasici-vzdelavani.cz/content/zachrany-utvar-hzs-ce>

Škola

Poskytuje odborné vzdělání v oblasti požární ochrany, ochrany obyvatelstva, integrovaného záchranného systému a krizového řízení. V čele školy stojí ředitel. Jedná se o střední odbornou školu požární ochrany s Vyšší odbornou školu požární ochrany ve Frýdku – Místku.

2.2. Bezpečnostní systém České republiky

Je systém orgánů zákonodárné, výkonné a soudní moci, ozbrojených sil, ozbrojených bezpečnostních, záchranných, havarijních a jiných sborů a služeb, právnických a fyzických osob, jejich vazeb a činností zabezpečujících koordinovaný postup při zajišťování bezpečnosti státu.

Současný bezpečnostní systém České republiky je funkční a je odrazem několikaletého vývoje. Hlavní principy zajištění bezpečnosti jsou definovány v Ústavě České republiky (Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., ústava České republiky, v ostatních ústavních zákonech například Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky a v navazujících právních předpisech

Bezpečnostní systém České republiky je institucionálním nástrojem pro tvorbu a realizaci bezpečnostní politiky České republiky. Působí v rámci České republiky, ale je úzce spojen s NATO (Severoatlantická aliance) a Evropskou unií, OSN (Organizace spojených národů), OBSE (Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě), WHO (Světová zdravotnická organizace), což zabezpečuje jeho kompatibilitu a interoperabilitu s bezpečnostními systémy uvedených organizací, ale i sousedních států.

V podmínkách České republiky bezpečnostní systém tvoří tyto prvky:

- Orgány moci zákonodárné:
 - Parlament tvořený Poslaneckou sněmovnou a Senátem,
- Orgány moci výkonné:
 - Prezident republiky jako hlava státu a vrchní velitel ozbrojených sil České republiky,
 - Vláda jako vrcholný orgán výkonné moci,
 - Ministerstva a jiné ústřední správní úřady,
 - Územní správní úřady, kam patří například detašovaná pracoviště ústředních správních úřadů s územní působností, budované krajské úřady, okresní úřady apod.,
 - Státní orgány s celostátní působností, kam patří například Nejvyšší kontrolní úřad, Česká národní banka apod.,

- Orgány územní samosprávy, kam patří obecní a krajská zastupitelstva a jejich úřady,
- Orgány moci soudní – Ústavní soud, Nejvyšší soud, Nejvyšší správní soud, vrchní krajské a okresní soudy,
- Ozbrojené síly České republiky – Armáda České republiky, Vojenská kancelář prezidenta republiky a Hradní stráž,
- Bezpečnostní sbory - Policie České republiky, Vězeňská služba, Hasičský záchranný sbor České republiky, Celní správa, Bezpečnostní informační služba a Úřad pro zahraniční styky a informace,
- Záchranné sbory – Hasičský záchranný sbor České republiky a Sbor dobrovolných hasičů,
- Záchranné služby – Báňská záchranná služba, Zdravotnická záchranná služba, Letecká záchranná služba, Horská služba, speleologická záchranná služba, vodní záchranná služba a další součásti vytvořené například na bázi Českého červeného kříže,
- Havarijní služby – pohotovostní služby provozovatelů rizikových činností, dodavatelů energie, plynu, vody, poskytovatelů dopravních, komunikačních, informačních a jiných služeb apod.²⁰

Základní funkcí bezpečnostního systému České republiky je řízení a koordinace činností jednotlivých složek odpovědných za zajišťování bezpečnostních zájmů České republiky.

Mezi nejdůležitější právní předpisy v oblasti bezpečnostního systému České republiky patří:

- Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky

Čl.1 Zajištění svrchovanosti a územní celistvosti České republiky, ochrana jejích demokratických základů a ochrana životů, zdraví a majetkových hodnot je základní povinností státu.

- Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení
- Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému

²⁰ HRIVNÁK Ján, BURDOVÁ Lenka, POLÍVKA Lubomír, Metody a nástroje řešení krizových situací (Metody a nástroje řízení bezpečnosti) Základní údaje, Praha 2009: Policejní akademie České republiky v Praze

- Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně
- Zákon č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky

Celý systém je přehledně znázorněn na schématu č. 3.

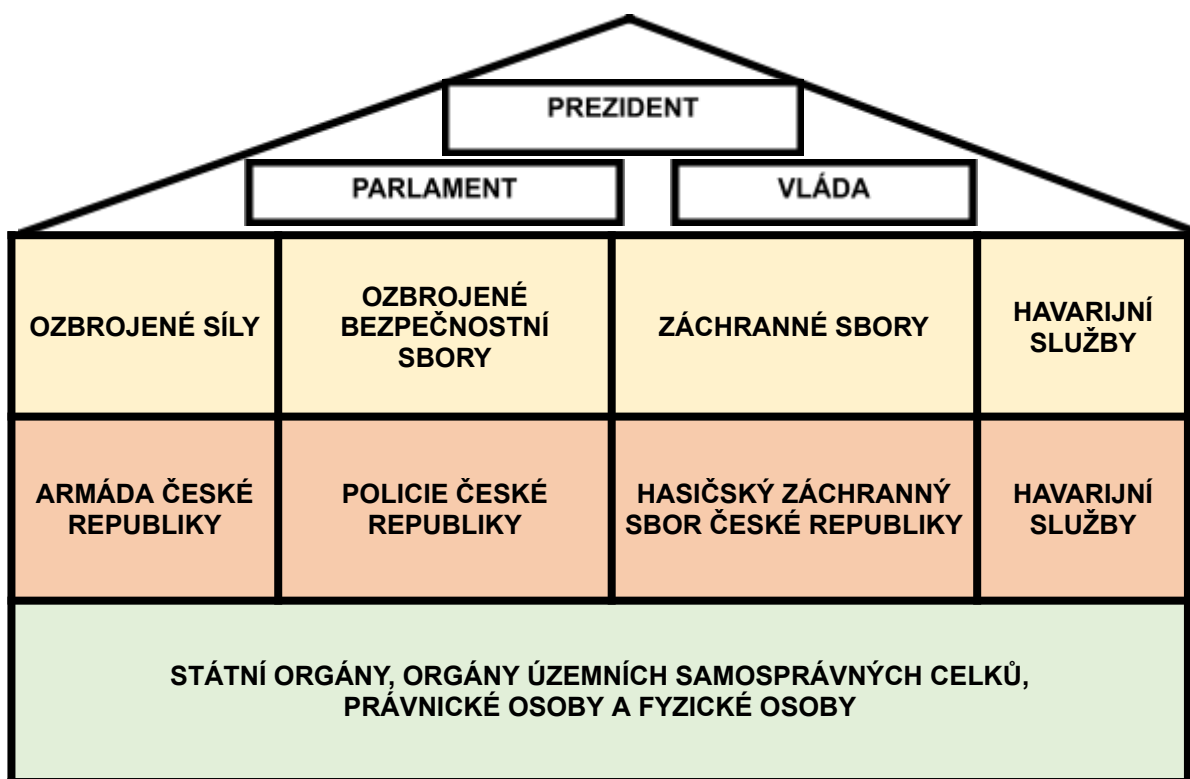

Schéma číslo. 3 – struktura bezpečnostního systému České republiky

Zdroj: vlastní

2.3. Úkoly a činnosti

Hasičský záchranný sbor České republiky je základní složkou integrovaného záchranného systému (IZS), který zabezpečuje koordinovaný postup při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací. Hasičský záchranný sbor České republiky při plnění svých úkolů spolupracuje s ostatními složkami integrovaného záchranného systému i se správními úřady a jinými orgány, orgány samosprávy, právníckými a fyzickými osobami, neziskovými organizacemi a sdruženími občanů. Hasičský

záchranný sbor České republiky hraje stěžejní roli i v přípravách státu na mimořádné události. Od roku 2001, kdy došlo ke sloučení Hasičského záchranného sboru s Hlavním úřadem civilní ochrany, má sbor ve své působnosti i ochranu obyvatelstva – podobně, jako tomu je i v některých dalších evropských státech.

Hasičský záchranný sbor České republiky dle zákona č. 320/2015 Sb., o hasičském záchranném sboru České republiky jako jednotný bezpečnostní sbor plní následující úkoly podle téhož zákona.

§1 Základní úkol

- 1) Hasičský záchranný sbor České republiky (dále jen „hasičský záchranný sbor“) je jednotný bezpečnostní sbor, jehož základním úkolem je chránit životy a zdraví obyvatel, životní prostředí, zvířata a majetek před požáry a jinými mimořádnými událostmi a krizovými situacemi.
- 2) Hasičský záchranný sbor se podílí na zajišťování bezpečnosti České republiky plněním a organizováním úkolů požární ochrany, ochrany obyvatelstva, civilního nouzového plánování, integrovaného záchranného systému, krizového řízení a dalších úkolů, v rozsahu a za podmínek stanovených tímto zákonem a jinými právními předpisy.

§2 Humanitární pomoc

- 1) Hasičský záchranný sbor organizuje ve spolupráci s Ministerstvem zahraničních věcí přijímání humanitární pomoci poskytované České republice ze zahraničí.

§3 Mimořádný úkol

- 1) Hasičský záchranný sbor plní mimořádně i úkoly, jejichž splnění je nezbytné v zájmu ochrany života nebo zdraví obyvatel, životního prostředí, zvířat nebo majetku, pokud
 - a) toto plnění nenáleží jinému orgánu veřejné správy nebo plnění takového úkolu orgány veřejné správy není za daných podmínek možné a tento orgán o takové plnění požádá,
 - b) je k plnění takového úkolu způsobilý,

- c) takovým plněním není ohrožena jeho činnost a
 - d) hrozí nebezpečí z prodlení.
- 2) Pro účely konkrétního mimořádného úkolu může vláda na návrh ministra vnitra vyčlenit prostředky ze státního rozpočtu.

3. Školní zařízení

Školní zařízení Hasičského záchranného sboru České republiky bylo zřízeno od 1.1.2011. Činnost školícího zařízení je dána § 6, odst. 8 zákona č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky. Školní zařízení se skládá ze střediska v Brně a z pracoviště ve Zbirohu. Cílem školícího zařízení je co nejlépe a co nejvěrohodněji přiblížit podmínky reálného zásahu nováčkům, kteří se stali novými příslušníky sboru. K těmto podmínkám školícího zařízení využívá speciální trenažéry, jako například ohňový kontejner, ve kterém se mladí hasiči učí rozpoznat jevy, které mohou nastat při hašení požáru v uzavřeném prostoru. Nováčci se zde školí v oblasti zdravotní péče, učí se znát předlékařskou první pomoc. Lektoři zařízení jsou jim plně k dispozici a připravují je na skutečné zásahy.

Poslání a využití

Hlavním cílem školního zařízení je v souladu s koncepcí vzdělávání HZS ČR zvyšování kvality vzdělávání a výcviku, pružná reakce na požadavky výkonu služby a zvyšování motivace ke vzdělání. Výsledkem práce školícího zařízení musí být proškolený a dostatečně vycvičený příslušník kraje.

Školní zařízení hasičského záchranného sboru České republiky neslouží jen příslušníkům státních hasičů, ale slouží jak podnikovým hasičům, tak i jednotkám dobrovolných hasičů. Spektrum kurzů je velice obsáhlé od nováčkovských kurzů, přes kurzy strojní služby, chemické kurzy po taktické řízení. Školní výcvikové zařízení má svá pracoviště dislokovaná po republice. Je to pracoviště v Brně, Frýdku Místku a ve Zbirohu.²¹

²¹ Školní a výcvikové zařízení HZS ČR – Hasičský záchranný sbor České republiky. Úvodní strana – Hasičský záchranný sbor České republiky [online].

4. Odborná způsobilost příslušníků

Odbornou způsobilostí příslušníků hasičského záchranného sboru se rozumí schopnosti a dovednosti, ale také vědomosti, které hasič získá v základním nováčkovském kurzu. Tento kurz je určen pro příslušníky hasičského záchranného sboru České republiky, kteří jsou zařazeni v jednotkách požární ochrany a mohou samostatně vykonávat službu při zdolávání požárů a jiných mimořádných událostí. Hlavním cílem tohoto kurzu je získání znalostí a dovedností a návyků nových příslušníků a vytvoření předpokladů pro výkon služby na svých služebních místech. Absolvent tohoto kurzu získá potřebné znalosti a dovednosti, aby bezpečně zvládal výkon činností hasiče v organizačním řízení a operačním řízení, a to samostatně i v družstvu. Časová dotace takového kurzu činí cca. 600 hodin na dílčí výcviky. Po celou dobu kurzu je účastník kurzu průběžně přezkušován a hodnocen. Ukončení kurzu se provádí formou ústní a praktické závěrečné zkoušky. Závěrečná zkouška se koná před zkušební komisí jmenovanou ředitelem vzdělávacího zařízení. Po úspěšném dokončení kurzu získá absolvent osvědčení o odborné způsobilosti pro služební místo hasič.

4.1. Předpoklady pro výkon povolání

Do služebního poměru dle zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů může být přijat občan České republiky, který:

- je starší 18 let,
- je bezúhonný a plně způsobilý k právním úkonům,
- splňuje podmínky stanovené pro výkon obsazovaného služebního místa, zejména:**
 - stupeň vzdělání – minimální střední s maturitní zkouškou,
 - obor nebo zaměření vzdělání (pokud je stanoven),
 - další odborné a jiné zvláštní požadavky (pokud jsou stanoveny),**
 - je fyzicky, zdravotně a osobnostně způsobilý k výkonu služby,

- je oprávněný seznamovat se s utajenými informacemi podle zvláštního právního předpisu, má-li být ustanoven na služební místo, pro které se tato způsobilost vyžaduje,
- není členem politické strany nebo politického hnutí,
- nevykonává živnostenskou nebo jinou výdělečnou činnost a není členem řídicích nebo kontrolních orgánů právnických osob, které vykonávají podnikatelskou činnost,
- písemně požádá o přijetí do služebního poměru a úspěšně absolvoval přijímací řízení.

4.2. Fyzická způsobilost

Prověrku pro ověření tělesné způsobilosti, která se skládá ze dvou testů silových a jednoho testu vytrvalostního, upravuje Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru České republiky č. 58/2008. Podle tohoto Pokynu jsou služební místa rozdělena do skupin podle zvláštního právního předpisu. Jedná se například o skupinu 1 – asistent, vrchní asistent, která se dále dělí do věkových kategorií VK1, VK2. Účastník testu si může vybrat celkem ze čtyř silových cviků: kliky, shyby, leh-sed, nebo přednožování v lehu. Vytrvalostní test je buď běh na 2000 metrů, nebo plavání 200 metrů.²²

4.3 Zdravotní způsobilost

Vyšetření zdravotní způsobilosti v zařízení závodní preventivní péče se upravuje vyhláškou č. 226/2019 Sb., o zdravotní způsobilosti ke službě v bezpečnostních sborech.

Ministerstvo vnitra v dohodě s Ministerstvem financí, Ministerstvem spravedlnosti, Bezpečnostní informační službou, Úřadem pro zahraniční styky a informace, Generální inspekcí bezpečnostních sborů a Ministerstvem zdravotnictví stanoví podle § 15 odst.6 a § 79 odst.6 zákona č. 361/2003 Sb.,

²² 58 Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru České republiky ze dne 30. prosince 2008

o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění zákona č. 247/2017 Sb.,

1) Druhy lékařských prohlídek

- vstupní,
- periodická prohlídka,
- mimořádná prohlídka,
- výstupní prohlídka,

2) Při lékařské prohlídce podle odst. 1 se zjišťuje zdravotní stav občana, který se uchází o přijetí do služebního poměru nebo příslušníka. Součástí lékařské prohlídky je zjišťování anamnestických dat. Na základě zhodnocení zjištěného zdravotního stavu, posouzení výpisu ze zdravotnické dokumentace registrujícího lékaře, výsledku lékařské prohlídky a dalších potřebných vyšetření posuzované osoby a nároků kladených na činnost odpovídající výkonu služby na služebním místě, na které je nebo má být občan nebo příslušník ustanoven, se posuzuje jeho zdravotní způsobilost. Za zdravotně způsobilou nelze uznat osobu, jejíž zdravotní stav nesplňuje podmínky stanovené v příloze této vyhlášky.²³

4.4 Psychodiagnostické vyšetření

Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky sídlící v Praze disponuje psychologickým pracovištěm na odboru integrovaného záchranného systému a výkonu služby. Psychodiagnostické vyšetření je náročné a trvá celý den. Vstupní osobnostní vyšetření se skládá s výkonnostní částí, ve které se zkoumá například paměť, postřeh, pozornost. Další částí jsou inteligenční testy a poslední část je osobnostní.

Vyšetření osobnostní způsobilosti upravuje vyhláška č. 487/2004 Sb., o osobní způsobilosti, která je předpokladem pro výkon služby v bezpečnostním sboru, ve znění pozdějších předpisů. Podle vyhlášky č. 487/2004 Sb., se jedná o

²³ Vyhláška č. 226/2019 Sb., o zdravotní způsobilosti ke službě v bezpečnostních sborech

osobnostní charakteristiky, které jsou předpokladem pro výkon služby v bezpečnostním sboru, pokud je uchazeč:

- intelektově v pásmu průměru nebo vyšším,
- emočně stabilní,
- psychosociálně vyžralý,
- odolný proti psychické zátěži,
- s žádoucí motivací, postoji a hodnotami,
- bez nedostačivosti v oblasti poznávacích procesů,
- bez nedostačivosti v oblasti autoregulace,
- bez znaků nežádoucí agresivity,
- bez psychopatické symptomatiky.²⁴

5. Podrobný popis vzdělávání u vybraných specializací

Co se týče připravenosti Hasičského záchranného sboru České republiky na mimořádné události, můžeme si jej pomyslně rozdělit na služby. Je to služba strojní, která se stará o techniku jako cisternové automobilové stříkačky, automobilové žebříky, automobilové jeřáby, technické a dopravní automobily. Technická služba se stará o technické prostředky, které používají hasiči při zásahu. Jsou to například hadice, nastavitelné žebříky, pneumatické vaky, hydraulické vyprošťovací zařízení, ženižní náradí. Spojová služba zajišťuje spojení na místě mimořádné události. Jedná se o komunikaci hasičů na místě zásahu, ale také spojení velitele zásahu s operačním střediskem. Poslední a dle mého názoru nejdůležitější službou je služba chemická. Ta má na starosti zejména ochranu dýchacích cest zasahujícího hasiče. Jedná se o plnění a revize izolačních dýchacích přístrojů, revize chemických obleků OPCH (protichemický přetlakový oblek), revize přístrojů na detekci nebezpečných látek.

²⁴ <https://www.hzscr.cz/clanek/psychologicka-diagnostika-pro-potreby-hzs.aspx>

5.1. Strojní služba

56 Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru České republiky ze dne 10. prosince 2018, kterým se vydává řád strojní služby Hasičského záchranného sboru České republiky. Tento řád strojní služby hasičského záchranného sboru České republiky stanoví základní úkoly při zabezpečení provozuschopnosti, provozování a údržby požární techniky jako jsou cisternové automobilové stříkačky (CAS), automobilové žebříky (AZ), technické automobily (TA), ale také agregátů se spalovacím motorem jako jsou motorové pily nebo rozbrušovací pily. Hasičský záchranný sbor České republiky disponuje širokou škálou různorodé techniky. Základním typem jsou CAS. Jedná se o prvovýjezdové cisternové automobilové stříkačky s osádkou a určitým výkonem čerpadla, které vezou dané množství hasební vody, pěnidla a prášku. Dalším typem jsou automobilové žebříky (AZ). Jejich primární použití je k bezprostřední záchraně osob z výšek ohrožených mimořádnou událostí. Automobilové žebříky, které se používají u hasičského záchranného sboru České republiky disponují odlišnou záchrannou výškou. Nejčastěji se jedná o AZ 30, AZ 40, tedy automobilový žebřík s dosahem 30 m, nebo 40 m v ideálních podmínkách ustavení. Technické automobily s označením (TA) disponují velkým množstvím vybavení pro řešení mimořádných událostí. Může se jednat o technický automobil s hydraulickým nakládacím ramenem pro zásahy u těžkých dopravních nehod kamionů, autobusů případně drážních vozidel.

Hlavní úkoly strojní služby

Úkoly strojní služby lze rozdělit do dvou základních působností. Jedná se o působnost Generálního ředitelství a působnost hasičských záchranných sborů krajů. Úkoly, které plní Generální ředitelství jsou následující: metodicky vede odborné strážce organizační složky a zřizovatele ostatních jednotek požární ochrany při plnění úkolů. Posuzuje vybavení jednotek požární ochrany prostředky strojní služby a zajišťuje provádění, ověřování a osvědčování odborné přípravy. Generální ředitelství stanovuje rozsah odborných znalostí příslušníků hasičského záchranného sboru České republiky. Hasičský záchranný sbor kraje ve své působnosti plní následující úkoly: zajišťuje provozuschopnost

prostředků strojní služby a vede o ní dokumentaci. Dále zpracovává plány pravidelné odborné přípravy a podílí se na jejím provádění a ověřování v jednotkách požární ochrany kraje.²⁵

Veškeré prostředky strojní služby jsou přehledně zobrazeny v tabulce číslo 4.

Požární technika	
Zásahové požární automobily	Zkratka
Dopravní automobil	Da
Automobilová stříkačka	AS
Cisternová automobilová stříkačka	CAS
Plynový hasicí automobil	PLHA
Rychlý zásahový automobil	RZA
Technický automobil	TA
Automobilový žebřík	AZ
Automobilová plošina	AP
Ostatní vozidla	Zkratka
Autobus	BUS
Nákladní automobil	NA
Plavidla	
Lod' s pevně zabudovaným motorem	
Věcné prostředky (se spalovacím motorem)	
Čerpadla	
Elektrocentrály	
Hydraulické vyprošťovací zařízení	
Přetlakové ventilátory	

Tabulka č. 4 – prostředky strojní služby

Zdroj: vlastní

Cisternová automobilová stříkačka na podvozku Scania a automobilový žebřík AZ 40 Iveco Magirus jsou zobrazeny na obrázku číslo 9 a 10.

Obrázek č. 9 – CAS

Obrázek č. 10 AZ 40

²⁵ Sbírka aktů řízení generálního ředitele HZS ČR – částka 56/2018

Technický automobil Scania s hydraulickým nakládacím ramenem a automobilová plošina Bronto skylift na podvozku Mercedes jsou zobrazeny na obrázku číslo 11 a 12.

Obrázek č. 11 – Technický automobil Obrázek č. 11 – Bronto Skylift

Zdroj obr. 9 – 12: <https://www.pozary.cz>

5.2. Technická služba

62 Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru České republiky ze dne 21. prosince 2016, kterým se vydává Řád technické služby Hasičského záchranného sboru České republiky. Prostředků technické služby je široká škála od těch jednoduchých až po ty složité. Mezi jednoduché prostředky technické služby patří požární hadice, které se rozdělují na typy A 110mm, B 75mm, C 52mm. V současné době se používají i hadice zúžené typu C 42mm. Dále to jsou proudnice, kterých je také více druhů, nastavitelné žebříky, které lze do sebe poskládat pro požadovanou výšku, pneumatické zvedací vaky, které se používají při zvedání břemen, například u dopravních nehod. Pracují na stlačený vzduch v lahvi při pracovním tlaku například 8 barů. Prakticky lze konstatovat, že neexistuje zásah, u kterého by hasiči nepotřebovali prostředky technické služby. Hlavní úkoly technické služby podle pokynu generálního ředitele hasičského záchranného sboru České republiky jsou uvedeny níže.

Hlavní úkoly technické služby

Úkoly technické služby lze rozdělit do dvou základních působností. Jedná se o působnost Generálního ředitelství a působnost hasičských záchranných sborů krajů. Úkoly, které plní Generální ředitelství jsou následující: metodicky

vede po odborné stránce organizační složky a zřizovatele ostatních jednotek požární ochrany při plnění úkolů. Posuzuje vybavení jednotek požární ochrany prostředky technické služby. Posuzuje vybavení jednotek požární ochrany prostředky technické služby. Hasičský záchranný sbor kraje ve své působnosti plní následující úkoly: zajišťuje provozuschopnost prostředků technické služby a vede o ní dokumentaci. Dále zpracovává plány pravidelné odborné přípravy a podílí se na jejím provádění a ověřování v jednotkách požární ochrany kraje.²⁶ Veškeré prostředky technické služby jsou informativně zobrazeny na schématu číslo 4.

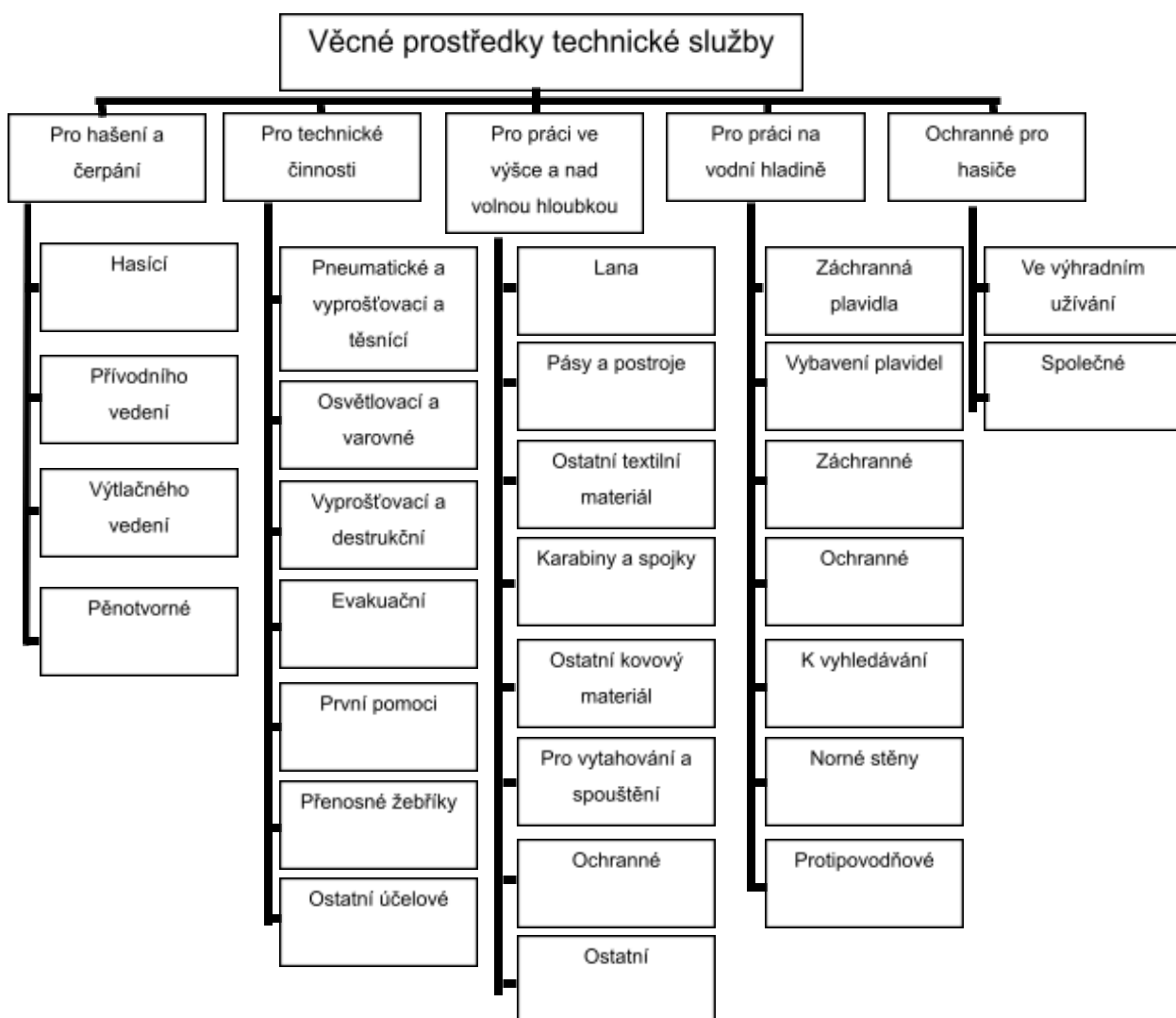

Schéma číslo. 4 – věcné prostředky technické služby

Zdroj: vlastní

²⁶ Sbírka aktů řízení generálního ředitele HZS ČR – částka 62/2016

5.3 Spojová služba

Spojení na místě zásahu se prolíná do všech úrovní koordinace řízení. Koordinace na taktické úrovni řízení: to znamená spojení velitele zásahu s operačním střediskem ale i spojení velitele zásahu s ostatními zasahujícími hasiči na místě události. Naproti tomu koordinace na operační úrovni řízení: to jsou zprávy od velitele zásahu operačním a informačním střediskem, podávání informací jednotkám jedoucím na místo události nebo případné zkoušky spojení. V podmínkách hasičského záchranného sboru se spojení na místě zásahu řídí následujícím pokynem.

5 Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru České republiky ze dne 14. února 2020, kterým se vydává řád rádiových komunikací Hasičského záchranného sboru České republiky a při součinnosti v integrovaném záchranném systému.

Rádiové sítě

- 1) Hasičský záchranný sbor České republiky (dále jen „HZS ČR“) pro zabezpečení rádiové komunikace v rámci HZS ČR a při součinnosti s jednotkami požární ochrany (dále jen „jednotky PO“) ostatních zřizovatelů a dalšími složkami integrovaného záchranného systému (dále jen „IZS“) provozuje nebo organizuje rádiové sítě.
- 2) Práva a povinnosti jednotlivých uživatelů rádiové sítě, kterou provozuje nebo organizuje HZS ČR, pravidla rádiové komunikace a vedení příslušné dokumentace stanoví „Řád rádiových komunikací HZS ČR a při součinnosti v IZS“ (dále jen „Řád“).²⁷

5.4. Chemická služba

Nebezpečné látky jsou podle zákona č. 350/2011 Sb., o chemických látkách a chemických směsích a o změně některých zákonů (chemický zákon)

²⁷ Sbírka interních aktů řízení generálního ředitele HZS ČR – částka 5/2020

jsou nebezpečné chemické látky nebo nebezpečné chemické směsi mající jednu nebo více nebezpečných vlastností, bojové chemické látky, rizikové a vysoce biologické agens a toxiny a radioaktivní látky²⁸.

Výskyt některých nebezpečných látek na místě mimořádných událostí je častý. Může se jednat o velké požáry výrobních hal nebo průmyslových objektů, kde hrozí důsledkem nežádoucího hoření únik nebezpečných látek do ovzduší. S únikem nebezpečných látek se můžeme setkat i u dopravních nehod, kde hrozí únik PHM (pohonných hmot). Dalšími případy úniku nebezpečných látek mohou být: úniky čpavku na zimních stadionech, únik chlóru v průmyslových areálech, v městských zástavbách to může být únik CO, tedy oxidu uhelnatého, u kterého vzniká při vdechování v červených krvinkách karboxyhemoglobin (COHb), který brání přenosu kyslíku v těle. Je důležité si uvědomit, že vždy při každém hoření vznikají tyto základní produkty: teplo, světlo, kouř, nespálené plyny a popel. Při požáru vzniká celé spektrum nebezpečných látek, který mají negativní vliv na zdraví osob postižených požárem, tak i zasahujících hasičů. Během hoření dochází ke spalování kyslíku a k vytlačování vzduchu zplodinami hoření. Normální množství kyslíku O₂ v ovzduší je 21 %, ale při hoření se tato procento výrazně snižuje a při hranici 18 % pociťuje lidský organismus nedostatek kyslíku. Mezi vybrané produkty hoření patří oxid uhelnatý CO, oxid uhličitý CO₂, chlorovodík HCL, nitrózní plyny NO_x, kyanovodík HCN a fosgen COCl₂. Během hoření sloučenin s chlórem vznikají v malém, avšak velmi nebezpečném množství ultrajedy jako je PCDBF (polychlordibenzfuran). Tato sloučenina se váže na saze a s nimi mohou vniknout do organismu. Jedná se zejména o požáry plastů, podlah (PVC).²⁹

Úkoly chemické služby lze rozdělit do organizačního a operačního řízení. V organizačním se jedná o údržba a provozuschopnost prostředků chemické služby. V operačním řízení je to zejména průzkum s detekčními prostředky, ochrana zasahujících hasičů při používání (IDP) izolačních dýchacích přístrojů a dekontaminace osob nebo techniky. Hlavní úkoly a prostředky chemické služby dle řádu chemické služby upravuje následující pokyn.

²⁸ Zákon č. 350/2011 Sb., chemický zákon

²⁹ Konspekt 1-1-05 Požární taktika – Základy požární taktiky – Produkty hoření

6 Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru České republiky ze dne 31. ledna 2017, kterým se vydává Řád chemické služby Hasičského záchranného sboru České republiky.

Hlavní úkoly chemické služby

Úkoly chemické služby lze rozdělit do dvou základních působností. Jedná se o působnost Generálního ředitelství a působnost hasičských záchranných sborů krajů. Úkoly, které plní Generální ředitelství jsou následující: metodicky vede po odborné stránce organizační složky a zřizovatele ostatních jednotek požární ochrany při plnění úkolů. Mimo jiné usměrňuje činnost chemických laboratoří Hasičského záchranného sboru České republiky v oblasti chemické služby a provádí revizní činnosti a opravy v oblasti tlakových zařízení. Hasičský záchranný sbor kraje ve své působnosti plní následující úkoly: zajišťuje provozuschopnost prostředků chemické služby a vede o ní dokumentaci. Metodicky vede po odborné stránce činnost chemické služby v jednotkách požární ochrany a poskytuje jim podporu v rámci své územní působnosti. Chemická služba se podílí na provádění záchranných a likvidačních prací při mimořádných událostech s výskytem nebezpečných látek, spojených zejména s chemickým a radiačním průzkumem, detekcí a monitorováním nebezpečných látek.

Věcné prostředky chemické služby

Mezi věcné prostředky chemické služby patří hasiva. Jedná se o pěnidla, detergenty (smáčedla), prášková hasiva, plynná hasiva, speciální hasiva. Dále dekontaminační prostředky pro stanoviště dekontaminace osob nebo techniky, dekontaminační činidla a látky na přípravu dekontaminačních směsí. Speciální věcné prostředky jako jsou osobní dozimetry, oxymetry, explozimetry. Prostředky na olejové havárie, separátory. Osobní ochranné prostředky, protichemické oděvy, izolační dýchací přístroje.³⁰

³⁰ Sbírka interních aktů řízení generálního ředitele HZS ČR – částka 6/2017

6. Rozhovor

Jako účastníka rozhovoru v mé bakalářské práci Vám představím kpt. Hoška Stanislava, který byl můj lektor v nástupním odborném kurzu. Během rozhovoru budu panu Hoškovi pokládat otázky týkající se vzdělávání příslušníků hasičského záchranného sboru České republiky.

Hošek Stanislav současný lektor hasičského záchranného sboru České republiky pracoviště školní a výcvikové zařízení ve Zbirohu.

Stanislav Hošek nastoupil k hasičskému záchrannému sboru hlavního města Prahy na stanici číslo 7 Smíchov. Během let se vypracoval na technika chemické služby. Mimo to byl dlouhá léta členem lezecké skupiny a také členem týmu USAR „Urban Search and Rescue Team“.

Významné zásahy

- (2006) - výbuch plynu v obytném objektu Praha 5, Preslova 9.
- (2009) - zřícení domu v Praze 1, Soukenická 25.
- (2013) - výbuch plynu s masivním poškozením okolních budov Praha 1, Divadelní 334/5.
- (2014) - zřícení silničního mostu č.345-002 ve Vilémově.

1) Jaké je poslání a účel výcvikového zařízení hasičského záchranného sboru České republiky pracoviště Zbiroh? Vybavenost, zázemí a technika?

Výcvikové zařízení ve Zbirohu vzniklo v roce 2015. Z počátku vybavení bylo minimální, a proto se nejprve začínalo se školením dobrovolných hasičů. Následně probíhaly kurzy podnikových hasičů, kdy si přivezli i některou vlastní techniku. Poté se naše vybavení postupně rozšířilo a začali jsme s výcviky pro příslušníky hasičského záchranného sboru

České republiky. V současné době je vybavení dostačující, a i díky dotacím se vybudovaly nové prostory na ubytování, polygony a trenažéry.

2) Jak probíhal výcvik a vzdělávání nováčků v minulosti? Vaše zkušenosti?

Můj nástupní odborný výcvik probíhal kombinovanou formou. První část proběhla ve školním a výcvikovém zařízení v Brně a poté jsme praktickou část absolvovali na hasičské stanici v Praze na stanici číslo 7 Smíchov. Na stanici nám byl přidělen velitel, který nás měl na starosti, přidělili nám cisternu a jezdili jsme na každý výjezd i mimo náš rajon, abychom sbírali zkušenosti. Na závěrečnou část a zkoušku jsme znovu jeli do Brna.

3) Jak ovlivnila epidemie covidu 19 probíhající kurzy v nouzovém stavu?

Epidemie covidu 19 kurzy ovlivnila výrazně. Museli jsme v krátkém časovém horizontu připravit online výuku. Kurzy poté byly rozděleny na dvě části. Online výuka na domovských stanicích a následně frekventanti přijeli k nám do Zbirohu na praktickou část a zkoušky. V současné době jsou kurzy rozděleny do dvou částí, 6 týdnů probíhá kurz nástupního odborného výcviku ve svém kraji (územním odboru), poté u nás ve Zbirohu, kde proběhne přezkoušení a dokončení kurzu.

4) Je prostor, který je vyhrazen pro nováčkovský odborný kurz časově dostačující?

Současná časová dotace je 12 týdnů, a to si myslím, že je vyhovující.

5) Jako lektor na pracovišti ve Zbirohu jste spokojen se začleněním nováčků do výcviku a posléze do služby na své stanici?

To je velice individuální a záleží na každém jednotlivci, jak se k výcviku postaví. Někteří frekventanti přistupují k výcviku svědomitě, ale najdou se i tací, kteří o daný výcvik zájem neprojevují a to je pro práci hasiče velice špatný přístup. Co jsem měl možnost vidět začlenění hasičů na stanici po ukončení kurzu, tak to celkem probíhá dobře. Jak už jsem zmínil, vždy záleží na lidském přístupu a v tomto případě jak starších hasičů, tak těch začínajících.

6) Mohl by nováčkovský kurz probíhat kombinovaně formou studia a praxe na domovské stanici a posléze absolvovat zkoušku na příslušném místě?

To se v současné době děje a pocity mám smíšené. Chodí k nám frekventanti z různých krajů, územních odborů, stanic a vždy se najdou rozdíly v získaných znalostech, jak z teorie, tak i praxe. Je to i z důvodu, že každý lektor nebo školitel má jiný materiál k výuce, ale i odlišný přístup k vedení výuky. I přesto si myslím, že základní znalosti by měly být stejné u všech. Podle poslední informace od nového roku bude probíhat nástupní odborný výcvik znovu celý na ŠVZ HZS ČR v délce 12 týdnů.

7) Jak se Vám jeví současná fyzická způsobilost absolventů nováčkovského kurzu pro budoucí výkon služby?

V současné době se fyzická zdatnost velice snížila, ale je to zase individuální. Ze své zkušenosti vidím, že má hodně nováčků problém s vytrvalostí, ale i manuální zručností a u práce si umět vyhovět a to je zásadní.

8) Jaký je Váš názor pro budoucí začlenění žen do výjezdové jednotky?

V kurzu nástupního odborného výcviku jsme tu měli zatím jenom jednu ženu, která je zařazena na výjezd. Co se týká výcviku, nebyl žádný

problém se splněním daných úkolů. Uvidíme, co ukáže začlenění na stanice. Zatím je žen velice málo a je to krátká doba na nějaké hlubší hodnocení.

6.1 Návrhy a doporučení

Epidemie Covidu 19 (SARS-Cov-2) v roce 2020 zasáhla bezmála celý svět. Bylo to nesmírně složité životní období v životě každého občana. Bylo zapotřebí zajistit funkčnost důležitých státních institucí: zajistit, aby lékaři byli přítomní na svých pracovištích. Nemálo složitější situace se vyskytla i u hasičského záchranného sboru České republiky, co se týče personálního zabezpečení. Ohledně vzdělávání nových příslušníků, tak jejich působení v kurzech bylo ohroženo. Vhodnou formou se zde ukázala forma online výuky jako ve školských zařízeních. Tato forma výuky je zejména vhodná pro teoretické části učiva jako například problematika zákonů, povinností a oprávnění příslušníků. Bylo ale zapotřebí se dostat k praktické výuce. Jak se lidově říká „těžko na cvičišti, lehký na bojišti“.

Fungování takzvaného družstva nováčků, které zmínil v rozhovoru kapitán Hošek muselo být obrovským přínosem pro mladé hasiče. Fungovalo to v praxi tak, že těmto nováčkům byl přidělen velitel a zásahová cisterna. Toto družstvo vyjíždělo k mimořádným událostem po celé Praze. Členové tohoto nováčkovského družstva se mohli podílet na dohašování skrytých ohnisek a na rozebírání střech a na mnoha dalších činnostech.

Hasičem z povolání se může stát každý. Každý, kdo splňuje podmínky, každý, kdo práci hasiče chtěl vykonávat už od dětství. Práce hasiče tedy „hasičina“ staří hasiči ji nazývají „černé řemeslo“. To proto, že dotyčný byl manuálně zručný v mnoha řemeslech. Práce hasiče je týmová práce, která vyžaduje trpělivost a chuť se stále učit novým věcem. Nový příslušník se musí naučit zacházet a ovládat nejen s požární technikou, ale hlavně s věcnými prostředky, které jsou na požárních vozidlech.

ZÁVĚR

Hasičský záchranný sbor České republiky plní velmi důležitou roli v bezpečnostním systému České republiky. Jako jednotný záchranný sbor a základní složka integrovaného záchranného systému plní své úkoly, které jsou pevně stanoveny v právních předpisech na výbornou. Prostřednictvím USAR teamu se zapojuje do záchranných operací při zemětřesení v Turecku. Další odřady pomáhají s hašením lesního požáru v Řecku. Těžce přístupný terén, složité podmínky pro zásah, ale také vidina něčeho nového, co Česká republika nepamatuje, to byl lesní požár v Národním parku České Švýcarsko, na jehož likvidaci se podílelo 13 krajských odřadů příslušníků hasičského záchranného sboru České republiky a několik sborů dobrovolných hasičů obcí. Tato bakalářská práce popisuje systém vzdělávání příslušníků Hasičského záchranného sboru České republiky, který je pevně ukotven v platných právních předpisech a interních aktech generálního ředitele hasičského záchranného sboru České republiky. Rozhovor s kapitánem Hoškem značí, že výcvikové zařízení hasičského záchranného sboru pracuje na vysoké úrovni. Je důležité, aby nováčci v kurzu absolvovali pokud možno nejvíce hodin praxí v polygonech. V minulosti probíhal výcvik nováčků jiným způsobem, který byl v mnoha ohledech praktičtější.

Nováčkovský odborný výcvik nových příslušníků hasičského záchranného sboru České republiky plní důležitou roli ve vzdělávání a výcviku příslušníků, kteří jsou již přijatí na svá služební místa na svých stanicích. Je zapotřebí seznámit je s prací, kterou budou následně vykonávat a také je seznámit s výkonem služby jak v operačním, tak i v organizačním řízení. Dnešní mimořádné události se velice liší od těch, které se běžně stávaly v minulosti. Požáry uhlí, které se samovznítily ve sklepích, jsou již v takovém množství dávno pryč. Současné protipožární zařízení dokáže detekovat požár ihned v první fázi požáru, tedy v jeho vzniku, který je nejvíce efektivní pro prvotní zásah jednotek požární ochrany. Lze predikovat mnohem vyšší četnost technických zásahů, například dopravních nehod, úniků nebezpečných látek nebo spolupráce s ostatními složkami integrovaného záchranného systému. Pro budoucí bezpečnost je důležité, aby celý integrovaný záchranný systém nadále

hájl své postavení v bezpečnostním systému a plnění úkolů zvládal nadále na výbornou.

LITERATURA

Monografie:

HRIVNÁK Ján, BURDOVÁ Lenka, POLÍVKA Lubomír, Metody a nástroje řešení krizových situací (Metody a nástroje řízení bezpečnosti) Základní údaje, vyd. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2009. 154 s. ISBN 978-80-7251-304-8

HYLÁK Čestmír, PIVOVARNÍK Ján, Individuální a kolektivní ochrana obyvatelstva ČR, vyd. Praha: Ministerstvo vnitra generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2016. 194 s. ISBN 978-80-87544-18-1

NOVÁKOVÁ Jaroslava, KRULÍK Oldřich, BUREŠ Radek, Úvod do bezpečnosti a krizového řízení I., vyd. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2011. 114 s. ISBN 978-80-7251-343-7

TARČÁNI Oldřich a kolektiv, Teorie a praxe krizového řízení I.,2., doplněné a upravené vydání, vyd. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2015. 120 s. ISBN 978-80-7251-435-9

Zákonné právní předpisy v platném znění:

Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon)

Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

Zákon č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů (zákon o hasičském záchranném sboru)

Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů

Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně a provádějící předpisy

Zákon č. 350/2011 Sb., o chemických látkách a chemických směsích a o změně některých zákonů (chemický zákon)

Zákon č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě

Vyhláška č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému

Dokumenty dostupné online a webové stránky:

Školní a výcvikové zařízení HZS ČR – Hasičská záchranný sbor České republiky. Úvodní strana – Hasičský záchranný sbor České republiky [online]. Copyright 2023 Školní a výcvikové zařízení HZS ČR [cit. 23.02.2023]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/organizacni-slozky-skolni-a-vycikove-zarizeni-hzs-cr.aspx>

Statistická ročenka Hasičského záchranného sboru České republiky 2022 – Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky [online]. Copyright 2023 Statistická ročenka Hasičského záchranného sboru České republiky 2022 [cit 2022]. Dostupné z: <https://www.hzs.cr.aspx>

Sbírka interních aktů řízení generálního ředitele HZS ČR – částka 56/2018 – Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky [online]. Copyright 2018 Sbírka interních aktů řízení generálního ředitele HZS ČR – částka 56/2018 [cit 2022]. Dostupné z: <https://www.hzs.cr.aspx>

Sbírka interních aktů řízení generálního ředitele HZS ČR – částka 62/2016 - Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky [online]. Copyright 2018 Sbírka interních aktů řízení generálního ředitele HZS ČR – částka 62/2016 [cit 2022]. Dostupné z: <https://www.hzs.cr.aspx>

Sbírka interních aktů řízení generálního ředitele HZS ČR – částka 5/2020 - Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky [online]. Copyright 2018 Sbírka interních aktů řízení generálního ředitele HZS ČR – částka 5/2020 [cit 2022]. Dostupné z: <https://www.hzs.cr.aspx>

Sbírka interních aktů řízení generálního ředitele HZS ČR – částka 6/2017 - Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky [online]. Copyright 2018 Sbírka interních aktů řízení generálního ředitele HZS ČR – částka 6/2017 [cit 2022]. Dostupné z: <https://www.hzs.cr.aspx>

Konspekt 1-1-05 Požární taktika – Základy požární taktiky – Produkty hoření. MV Ředitelství hasičského záchranného sboru České republiky – odborná příprava jednotek požární ochrany [online]. Dostupné z: <https://www.metodika.cahd.cz/konspekty>